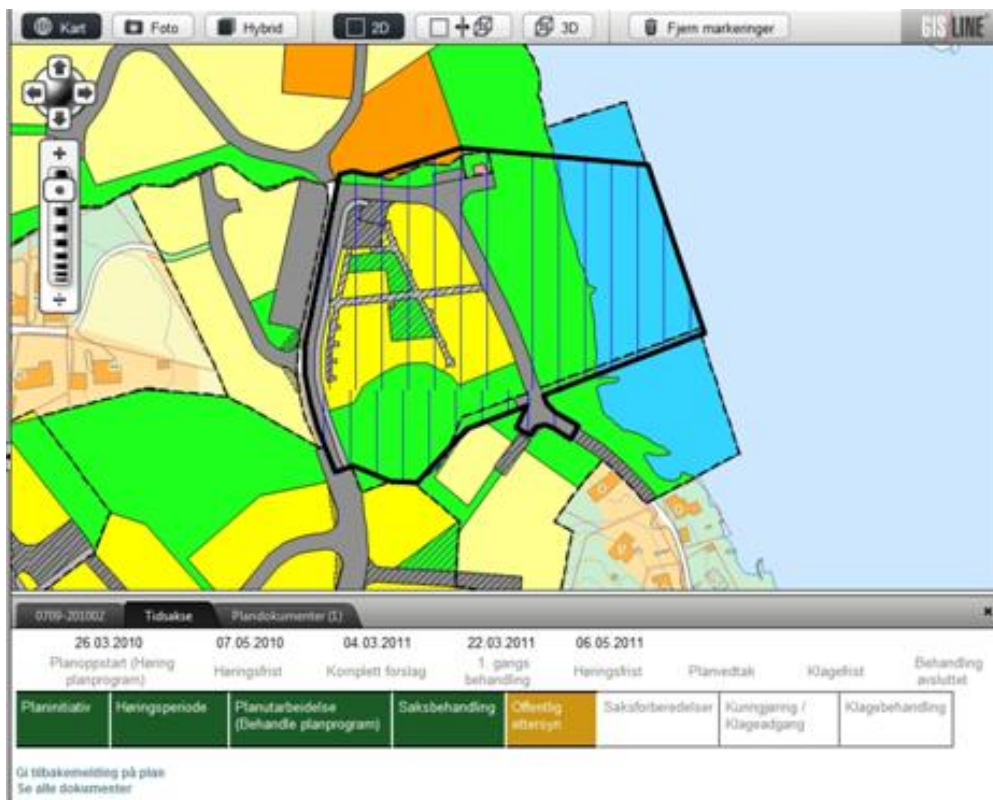

Prosjektrapport

Standardiserte analyser og rapporter - bedre styringsinformasjon i planleggingen

Utarbeidet av:
Plan- og arealgruppa i GeoForum
i samarbeid med
Helge Wangen
Wangen Consult AS

Hønefoss 8.april 2013

Innholdsfortegnelse

1. SAMMENDRAG OG ANBEFALINGER.....	4
2. BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	6
2.1. PROSJEKTETS RAMMER.....	6
2.2. OVERORDNA MÅL.....	6
2.3. FORVENTET RESULTAT	6
2.4. OPPLEGG OG GJENNOMFØRING	7
3. RAMMEBETINGELSER – MULIGHETER OG UTFORDRINGER.....	7
3.1. MILJØVERNDEPARTEMENTET SOM PREMISSLEVERANDØR	7
3.2. STATENS KARTVERK SOM NASJONALT FAGORGAN	8
3.2.1. Viktige rammebetingelser og avklaringer.....	8
3.2.2. Status i tilgjengeliggjøring av arealplaner via Norge digitalt	9
3.2.3. Politiske rammebetingelser.....	9
3.2.4. Digitalisering av kildedata	10
3.2.5. Viktige temadata	10
3.2.6. Analyser	10
3.2.7. Kompetanse.....	11
3.3. GEOINTEGRASJONSSTANDARDEN SOM FELLES PLATTFORM	11
3.4. SSB SOM PREMISSLEVERANDØR GJENNOM KOSTRA-RAPPORTERINGEN	12
3.4.1. Muligheter og utfordringer	12
3.4.2. Status KOSTRA og planinformasjon.....	12
3.4.3. Overgang fra utfylling av rapportskjema til maskinell rapportering.....	12
3.4.4. Utfordringer ved overgang til maskinell rapportering	13
3.4.5. Tilgang på informasjon.....	13
3.4.6. Plan for prosjektgjennomføring	14
3.5. KS OG KOMMIT SOM SAMORDNENDE LEDD I KOMMUNESEKTOREN	15
3.5.1. Overordnede grep	15
3.5.2. Digitaliseringsstrategi for kommunesektoren	15
3.5.3. Satsing på teknikk, miljø og regional utvikling	16
3.5.4. Strategisk virkemiddel – etableringen av KommIT – programmet	16
3.5.5. Fokus på byggesaksbehandlingen.....	17
3.5.6. Fokus på standardisering på alle nivå.....	17
3.5.7. KommITs prioriterte arbeidsoppgaver i 2013	18
3.6. KOMMUNENES BEHOV FOR STANDARDISERING	18
3.6.1. Endringer i rammebetingelser – lovgrunnlaget.....	18
3.6.2. Krav til, og dokumentasjon av, registrenes innhold (behov for metadata ?)	18
3.6.3. Krav til entydighet i planverket.....	19
3.6.4. Bruk av planregister i planbehandling	20
3.6.5. Rapporteringen til Kostra	20
3.6.6. Oppsummering.....	20
3.7. LEVERANDØRENE – STATUS OG PLANER.....	20
3.7.1. Hva gir GeoIntegrasjon (jfr kap 3.3).....	20
3.7.2. GIS-systemene	21
3.7.3. Sak-/arkivsystemer	21
3.7.4. Analyser og rapporter i planlegging.....	21
3.7.5. Aktuelle oppgaver for GIS	22
3.7.6. Tilgang til, og bruk av, matrikkel / tiltak	22
3.7.7. KOSTRA-rapportering.....	22

4.	INNSPILL TIL EN HANDLINGSPLAN.....	23
4.1.	VERDISKAPING BASERT PÅ INFORMASJON FRA DIGITALE PLANREGISTRE	23
4.1.1.	Krav til innhold og kvalitet i planregisteret	23
4.1.2.	Forskrifter, standarder og datamodeller	23
4.1.3.	Registreringspraksis	24
4.1.4.	Distribusjon av data.....	24
4.1.5.	Veiledning og opplæring.....	24
4.1.6.	Planverkets gyldighet.....	24
4.2.	ØKT VERDISKAPING GJENNOM SAMMENSTILLING AV INFORMASJON	25
4.2.1.	Overordnet målsetting	25
4.2.2.	Krav til datagrunnlaget.....	25
4.2.3.	Sentrale datasett	25
4.2.4.	Krav til samordning	26
4.2.5.	Innspill til metodikk	26
4.3.	KUNNSKAPSDILING MELLOM AKTØRENE I PLANPROSESSEN.....	26
4.3.1.	Satsingsområder	26
4.3.2.	Teknologi og metodikk.....	27
4.3.3.	Samhandling og kunnskapsdeling.....	27
4.4.	TILTAK FOR Å ØKE KVALITETEN PÅ KOSTRA-RAPPORTENE.....	28
4.4.1.	Grunnlaget som kan nyttes til rapportering til Kostra.....	28
4.4.2.	Krav til registrering av opplysninger som brukes i Kostra-rapporteringen	28
4.4.3.	Krav til datakvalitet og standardisering	28
4.4.4.	Krav til uthenting av informasjon og ønsket funksjonalitet	29
4.4.5.	Krav til forbedring av Kostra-skjemaene.....	29
5.	OPPSUMMERING OG ANBEFALINGER.....	30
5.1.	RAMMEBETINGELSER	30
5.2.	VISJONER OG STRATEGI.....	30
5.3.	ANBEFALTE DELMÅL OG TILTAK	31
5.3.1.	Grunnleggende samarbeid og GeoIntegrasjonsstandarden.....	31
5.3.2.	Verdiskaping basert på informasjon fra digitale planregistre	31
5.3.3.	Økt verdiskaping gjennom sammenstilling av informasjon	34
5.3.4.	Kunnskapsdeling mellom aktørene i planprosessen.....	34
5.3.5.	Tiltak for å øke kvaliteten på KOSTRA-rapportene	35
5.4.	PRIORITERINGER/ANBEFALINGER	36
5.5.	RAPPORTENS RESULTATER	36
6.	REFERANSER:	37

1. Sammendrag og anbefalinger

Denne rapporten er utarbeidet på oppdrag av Miljøverndepartementet (MD). Det er fra flere hold påpekt behov for en større grad av standardisering enn den vi har i dag. Dette gjør at MD ønsker å få på plass bedre standarder, slik at systemene kan møte ulike analysebehov både på kommunalt og nasjonalt nivå.

Mye av grunnlagsmaterialet i denne rapporten er hentet fra et bredt anlagt arbeidsseminar som ble gjennomført i februar 2013.

Mange har stort fokus på tiltak som gjør at vi kan utveksle informasjon på tvers av ulike registre og dermed unngå dobbeltlagring av informasjon. GeolIntegrasjonsstandarden (GI-standarden) er her et viktig virkemiddel. Standarden foreligger, men effekten kan først hentes ut når kommunene har løsninger hvor standarden er implementert. Rapporten peker på betydningen av at:

- ✓ GeolIntegrasjonsstandarden bør revideres og forvaltningsregime etableres.
- ✓ Forskrifter og regelverk som berører planregister, samordnes og at sakstyper, datoer, mm standardiseres på tvers av fagområder.

Etablering av kommunale planregistre åpner opp for å kunne foreta analyser og rapporter som kan gi oss bedre styringsinformasjon i planprosessen.

Planregisterets bruksområder kan grovt inndeles i tre hovedområder:

- ✓ Planlegging og overordnet styring
- ✓ Grunnlag for byggesaksbehandling
- ✓ Rapportering og oversikt (analyser)

Verdiskaping basert på informasjon fra digitale planregistre

Det ligger et betydelig verdiskapingspotensial i bruken av data fra digitale planregistre.

Rapporten peker her på:

- ✓ Fullstendige datasett på vektorform er viktige for bruksverdien i ulike sammenhenger.
- ✓ Viktig for bruksverdi å gi oversikt over hvor digitale data mangler av forskjellige grunner (ikke vedtatte planer/uregulert, unntatt pga innsigelse, ol.).
- ✓ Sikre innsyn i plandata over kommunegrenser og samtidig unngå duplisering av data.

Økt verdiskaping gjennom sammenstilling av informasjon

Rapporten vektlegger sambruk av data på tvers av systemene. Dette vil også utløse et betydelig verdiskapingspotensial. Som følge av at det nødvendigvis vil ta noe tid å få laget åpne løsninger som gjør sambruk av data enklere enn det er i dag, må en vurdere overgangsordninger. Noen kommuner løser manglende muligheter for datautveksling med å dobbeltlagre informasjon. I praksis vil dette være å registrere informasjon som skapes i sak/arkiv-systemene i planregisteret. For andre kommuner er et slikt opplegg med dobbeltregistrering helt uaktuelt. Rapporten har ikke gått nærmere inn på denne problematikken, men rapporten forslår at:

- ✓ Standardiserte analyser defineres og etableres.

Kunnskapsdeling mellom aktørene i planprosessen

Arbeidsmøtet synliggjorde et stort potensial for bruk av planregisteret til økt kunnskapsdeling mellom aktører i planprosessen. Dette krever godt samspill mellom sak/arkiv-system, kart/GIS-løsning og planregister basert på GeolIntegrasjonsstandarden. Rapporten peker på at:

- ✓ Kommunene tar i bruk tilgjengelige elektroniske løsninger.
- ✓ Mindre justeringer i planregisteret vil kunne øke bruksområder og gi økt kommunikasjon i planprosessen.

Tiltak for å øke kvaliteten på KOSTRA-rapportene

Kostra-rapporteringen er en bærebjelke når det gjelder å få oversikt over samfunnsutviklingen og danner grunnlag for iverksetting av ulike offentlige tiltak. Dette tilsier at rapporteringen må gjøres med god kontroll. Rapporten påpeker viktigheten av at:

- ✓ Rapporteringen gjennomføres i størst mulig grad basert på analyser og maskinell optelling.
- ✓ Informasjonen bør i størst mulig grad hentes fra originaldata.

SSB har allerede startet et prosjekt med sikte på overgang til mer maskinbasert telling som har vist seg å gi gode resultater i noen kommuner. Samarbeid med systemleverandører som kan lage "Kostra-knapper" er her ett av flere virkemidler.

Prioriteringer/anbefalinger

Rapporten foreslår følgende prioriteringer når det gjelder **etablering av komplette datasett** på landsbasis:

1. Kommuneplanens arealdel
2. Midlertidig forbud mot tiltak (bygge- og deleforbud)
3. Planområde/planomriss for reguleringsplaner etter eldre lovverk

Statlige planer og regionale planer vurderes å være såpass avgrenset i omfang at de bør fulldigitaliseres av hensyn til kompletthet.

Komplette datasett i planregisteret anbefales som en langsiktig målsetting.

Rapportens resultater

I kap. 2.3 er det angitt hvilke resultater som rapporten skulle gi. Vi mener rapporten oppfyller de fire hovedkravene som er satt som resultatkrav

- ✓ Få et bredt bilde av dagens status – muligheter og utfordringer
- ✓ Få identifisert flaskehalser i prosessene
- ✓ Sikre samordning av planlagte og igangsatte tiltak
- ✓ Beskrive tiltak som bør prioriteres

2. Bakgrunn for prosjektet

MD har henvendt seg til Geoforum v/ Plan og arealgruppa med ønske om følgende bistand:

Miljøverndepartementet ønsker å få på plass bedre standarder, slik at systemene kan møte ulike analysebehov både på kommunalt og nasjonalt nivå. Behovet for en større grad av standardisering enn vi har i dag er påpekt fra flere kommuner og er beskrevet i rapporten "Analysemuligheter i digitale planregistre" (Wangen Consult, februar 2012).

2.1. Prosjektets rammer

Arbeidet skal utføres i regi av Plan- og arealgruppa i Geoforum. Det legges opp til å gjennomføre et bredt anlagt arbeidsseminar som skal danne grunnlaget for prosjektrapporten.

Arbeidet skal være gjennomført og rapport levert innen 8.april.

2.2. Overordna mål

For MD er det viktig å få beskrevet forslag til konkrete tiltak, helst også med klart ansvar for hvem som bør være ansvarlige for de foreslåtte tiltakene.

Tiltakene skal støtte opp under de muligheter som i dag er gitt gjennom økt fokus på standardisering og teknologisk utvikling.

Rapporten skal også peke på tiltak som bør gjøres for å stimulere til ytterligere effektivisering og kvalitetsøkning på rapporter og analyser, herunder tiltak knyttet til det offentlige regelverket og utvidelse av dagens standarder og datamodeller.

2.3. Forventet resultat

Opplegget rundt arbeidsseminaret, med tilhørende for- og etterarbeid, er basert på følgende forventninger:

Få et bredt bilde av dagens status når det gjelder muligheter og utfordringer

For å legge til rette for å oppnå et slikt resultat har det vært viktig å samhandle med representanter for sentrale aktører. Disse aktørene skal ivareta både brukererfaringer og de miljø som nå er sentrale i den videre utviklingen.

Få identifisert flaskehalser i prosessene

Det antas at en med dagens tilgjengelige standarder og teknologiske muligheter skal ha mulighet til å ta ut større nytteverdi på dette området enn det som er realisert. Det er derfor viktig å få identifisert flaskehalsene i dagens arbeidsprosesser.

Sikre samordning på planlagte og igangsatte tiltak

Det er i dag ikke noen naturlig samhandlingsarena som sikrer at den videre utvikling i regi av ulike etater skjer koordinert og målrettet. Arbeidsseminaret skal fremstå som en slik samhandlingsarena.

Beskrive tiltak som nå bør prioriteres

Det er viktig at tiltakene settes inn i en praktisk ramme som er gjennomførbar. Ansvarlig aktør angis der dette er naturlig.

2.4. Opplegg og gjennomføring

Arbeidsmøtet 11.feb.2013 ble gjennomført med deltakelse fra

- ✓ MD
- ✓ Kartverket
- ✓ SSB
- ✓ KS/KommIT
- ✓ Kommuner
- ✓ Systemleverandører
- ✓ Konsulentselskaper
- ✓ I tillegg var representanter fra fylkesmennene og arkivverket invitert.

Arbeidsmøtet ble gjennomført med en tredeling

- ✓ Innledning ved seks innbudte innledere (jfr kap 3)
- ✓ Diskusjon av 4 hovedtema i grupper (gruppeoppgavene er gjengitt i kap. 4)
- ✓ Presentasjon og diskusjon av gruppebesvarelser (sammendrag presentert i kap 4)

GeoIntegrasjonsstandarden var sentral på arbeidsmøtet og deltakerne hadde god kunnskap om dette temaet. Til orientering for nye lesere er det tatt inn et kap.3.3 som gir litt bakgrunnsinformasjon om GeoIntegrasjonsstandarden.

Faglig evaluering

Geoforum's plan og arealgruppe drøftet oppsummeringen fra arbeidsmøtet på sitt fagmøte den 15.februar. Innspill og prioriteringer fra denne faggruppen inngikk som underlag for etterarbeidet sammen med materiellet fra arbeidsmøtet 11.februar.

Etterarbeidet og utforming av rapporten er i hovedsak gjort av

- ✓ Wenche Stinessen, leder av plan og arealgruppen i Geoforum
- ✓ Helge Wangen, innleid konsulent

Høringer

Utkast til rapport er sendt alle som var innbudt til arbeidsmøtet.

Rapporten

Vi mener at forventningene om at arbeidsmøtet skulle fremstå som en samhandlingsarena ble godt oppfylt. Vi har derfor valgt å lage en relativt fyldig rapport med dokumentasjon av innlegg og oppsummeringer av gruppearbeidene.

Rapportens kap 5 har fokus på oppdragets overordnede mål, dvs. å komme med forslag til konkrete tiltak.

3. Rammebetingelser – muligheter og utfordringer

Dette kapitlet er et sammendrag av innledninger gitt på arbeidsmøtet.

3.1. Miljøverndepartementet som premissleverandør

Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Kari Strande, Miljøverndepartementet (MD).

Både MD og kommunene har behov for kunnskap om arealbruksutviklingen for å se om denne er i samsvar med arealpolitikken. Videre er det behov for å få erfaringer med hvordan planleggingen virker etter plan- og bygningsloven.

MD har behov for styringsinformasjon basert på informasjon som forvaltes både på nasjonalt og lokalt nivå. Sentral informasjon her er:

- ✓ Ny arealstatistikk
- ✓ Rapporter fra Kostra
- ✓ Rapporter og analyser basert på informasjon fra statlige og kommunale system

MD er en sentral premissleverandør og er opptatt av å legge til rette for at en kan få en effektiv informasjonsflyt knyttet til analyser og utarbeidelse av rapporter. MD har fått innspill til dette gjennom:

- ✓ Forprosjektrapport: Analysemuligheter i digitale planregistre (Wangen 2012)
- ✓ Behov meldt til Kostra
- ✓ Erfaringer fra GeoIntegrasjonsprosjektet

MD ønsker å få belyst hvilke muligheter som dagens standarder og IT-systemer gir for å trekke ut informasjon og gjøre analyser på plandata. MD peker også på behovet for å ha et entydig begrepsapparat som sikrer god kvalitet på analyser og rapporter.

MD ønsker gjennom dette utredningsarbeidet å få innspill til videre tiltak og satsinger og har bedt om konkrete forslag knyttet til:

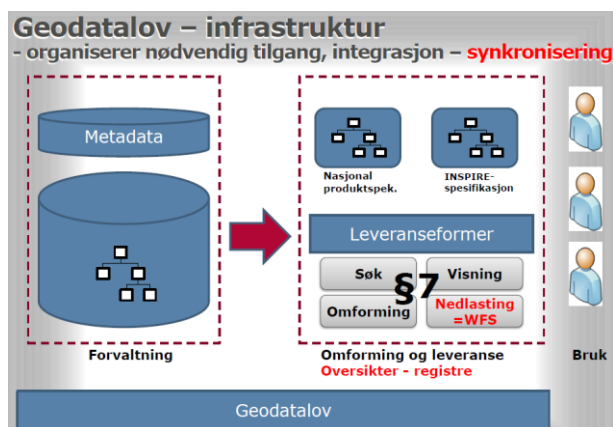
- ✓ hvordan vi bruker felles språk
- ✓ forbedringer i etablerte standarder
- ✓ samkjøring av det som er gjort
- ✓ standardiseringsarbeid som bør settes i gang
- ✓ krav til systemene både sak og GIS
- ✓ veiledning, eksempler
- ✓ endringsbehov i lov, forskrift, SOSI og andre standarder m.m.

3.2. Statens kartverk som nasjonalt fagorgan

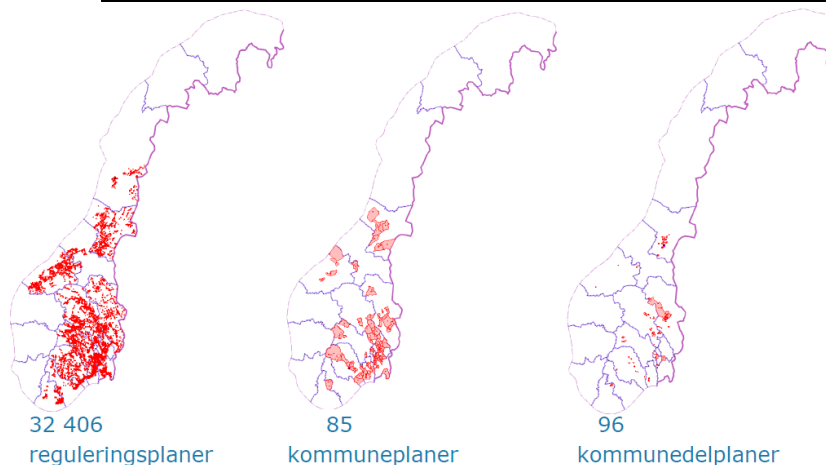
Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Arvid Lillethun, Kartverket.

3.2.1. Viktige rammebetingelser og avklaringer

- ✓ Lover og forskrifter kan omfatte bestemmelser som krever analyser.
- ✓ Det er viktig å få definert en nasjonal strategi på hvilke indikatorer det bør gjøres analyser
- ✓ Det er viktig å få definert en strategi som sikrer at vi har relevante homogene geografiske data for disse indikatorene.

3.2.2. Status i tilgjengeliggjøring av arealplaner via Norge digitalt

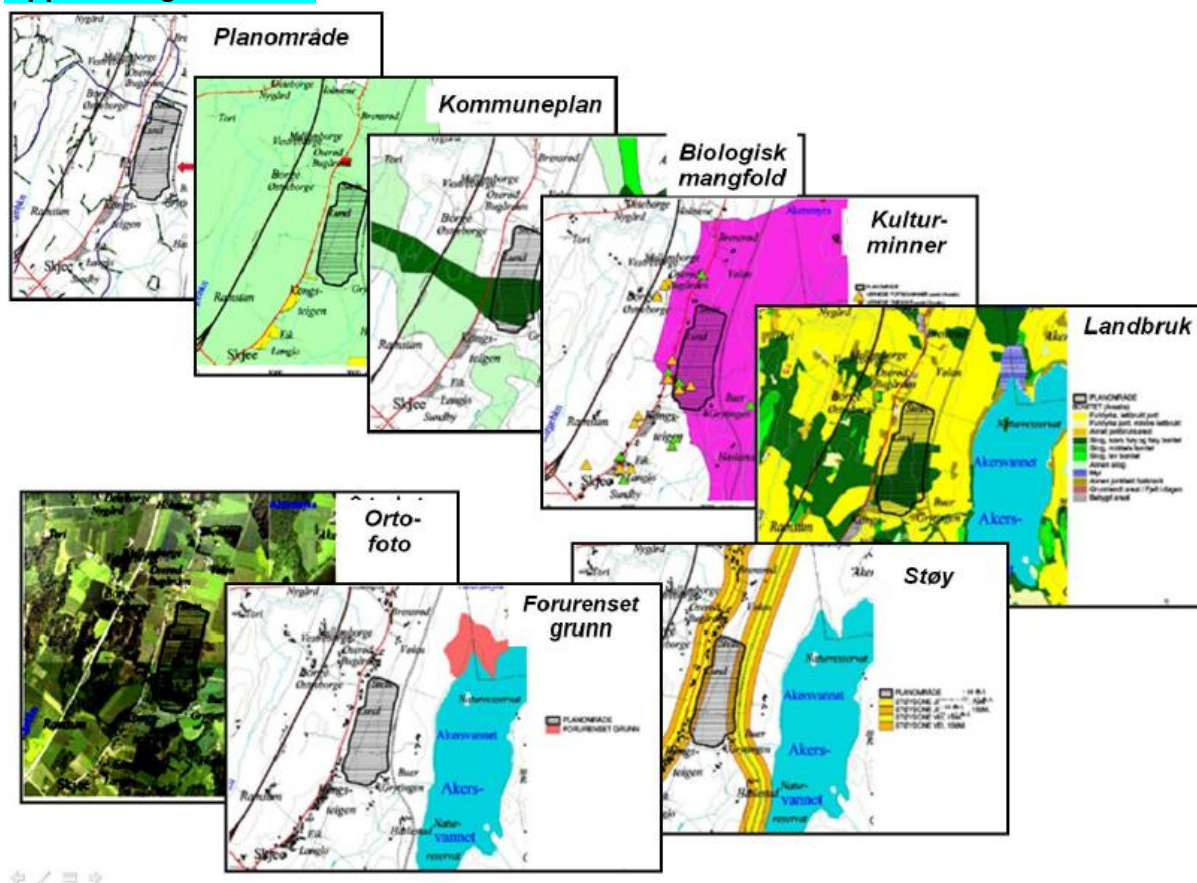

Oversikten viser omfanget av tilgjengelige arealplaner via Norge digitalt.

3.2.3. Politiske rammebetingelser

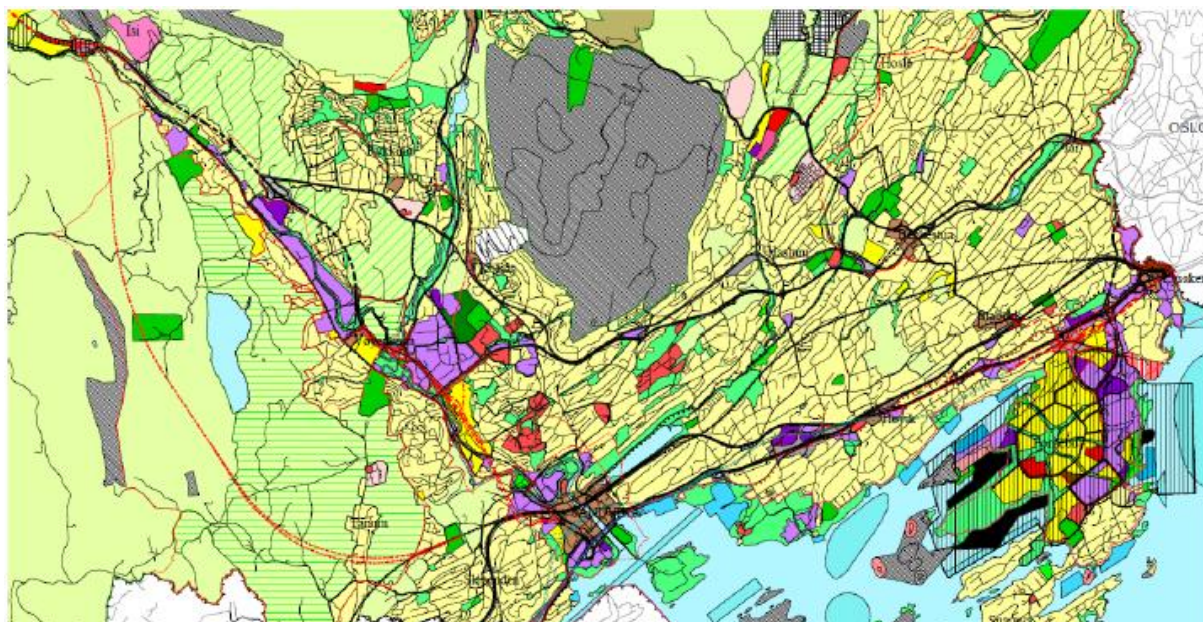
Regulerte formål definert gjennom politiske prosesser

Opp mot fagdatabaser

3.2.4. Digitalisering av kildedata

Tilgjengeliggjøring av digitaliserte kildedata sammen med planregistre. Hvilken strategi skal en ha for full dekning?

3.2.5. Viktige temadata

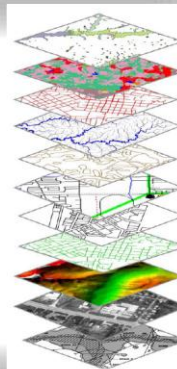
Statens kartverk er forvalter av viktige temadata og peker på følgende sentrale punkter for slike temadata.

- ✓ Nasjonal dekning
- ✓ At det er en nasjonal oppfølging av disse temadataene
- ✓ At dataene er homogene
- ✓ At dataene er etablert i samsvar med omforente standarder

Basisdata og tematiske geodata

Nasjonale autoritetsregistre + nasjonale kvalitetssikrede data

• Grunneiendom	• Ras
• Adresse	• Flom
• Bygning	• Geologi
• Vei	• Vegetasjon
• Bane	• Støy
• Arealdekke	• Stråling
• Høyde & dybde	• Trafikk
•	• Barnetrakk
	• Tilgjengelige tettsteder

3.2.6. Analyser

Analysearbeid krever en god forståelse både av datagrunnlaget og begrepsapparatet.

Forutsetninger for å få god kvalitet på analyser av utviklingen

- ✓ Det er viktig å ha registrert strukturerte data over lang tid.
- ✓ Definisjonen av dataelementene bør være stabile over tid.
- ✓ Innsamlings- og registreringsmetodikken bør være stabil over tid.
- ✓ Endringer i metode/struktur bør dokumenteres i metadata.

Standardiserte analyser

- ✓ Det vil være en fordel om en kan få en fast innholdsstruktur på sentrale datasett slik at en kan gjennomføre standardiserte analyser.
- ✓ En bør legge opp til å kunne gjennomføre prioriterte analyser med datasett som har nasjonal dekning.
 - For alle fylker
 - For alle kommuner

Prosjektrettede analyser og ad hoc analyser er normalt mer kostnadskrevende enn standardiserte analyser.

Fast tilbud om tilgang til automatiserte analyser

- ✓ Forutsetningen for dette er at en har faste rammebetingelser (skal dekke konkrete behov og bruke samme datakilder)
- ✓ Statlige aktører som SSB, Kartverket og DN er etater som bør kunne tilby slike opplegg
- ✓ Investeringskostnadene er normalt uavhengig av antall brukere, dvs. mange brukere betyr lav inngangsbillett
- ✓ Analyser som skal gjøres mange ganger (f. eks årlig) betyr små driftskostnader
- ✓ Teknologien åpner opp for bruk av "on the fly"-analyser via "Web processing services"

3.2.7. Kompetanse

Manglende kompetanse er i dag en viktig årsak til at tilgjengelig teknologi og data ikke utnyttes godt nok

- ✓ Det er for liten kunnskap om problemstillingene
- ✓ Det er for liten kunnskap om datatilfanget
- ✓ Det er for liten kunnskap om metodikken

Anbefalte tiltak:

- ✓ Opprettelse av kunnskapspool
- ✓ Utarbeidelse av program for opplæring og kompetanseutvikling
- ✓ Gjennomtenkt bestilling av analyser (i samarbeid mellom flere enheter)
- ✓ Langsiktig plan for bistand fra ulike nasjonale etater

3.3. GeolIntegrasjonsstandarden som felles plattform

Dette avsnittet er tatt inn for å gi litt bakgrunnsinformasjon om GeolIntegrasjonsstandarden og prosjektet som ledet fram til denne.

I flere av innleggene på arbeidsmøtet, ble det pekt på GeolIntegrasjonsstandarden (GI-standarden) som en sentral felles plattform. Vi har derfor valgt å presentere denne omtalen sammen med innledningene til diskusjonene på møtet. Kapittel 3 gir således et sammendrag av grunnlagsmaterialet for drøftingene som er angitt i kapittel 4.

GI_prosjektets hovedmålsetting har vært å tilrettelegge for effektivisering av plan- og byggesaksarbeidet i kommunene gjennom integrasjon av systemløsningene som benyttes i dette arbeidet.

Manglende integrasjon har medført at kommunene normalt har opprettet flere parallelle arkivsystemer. Gjennom integrasjonsløsninger og den nye Noark-standarden er det mulig å la ulike fagsystem arbeide direkte mot et sentralt arkiv.

En viktig målsetting var å realisere løsninger som understøtter målsettingen om et mer komplett og oppdatert sentralt arkiv i kommunene. Gjennom forprosjektet ble det avdekket at kommunene kunne oppnå vesentlige effektiviseringsgevinster gjennom bedre integrasjon på mange fagområder, men en valgte å gjennomføre hovedprosjektet med fokus på utvalgte sektorer.

GeoIntegrasjonsprosjektet arbeidet mye med samspillet matrikkel, plan, sak og arkiv. Prosjektet utvidet også Noark med objekter for stedfesting av saker, matrikkelidenter, bygningsidenter og planident, samt satte krav til journalføring i arkivet for mulig gjenbruk av arkivmateriale i planregisteret.

3.4. SSB som premissleverandør gjennom Kostra-rapporteringen

Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Svein Homstvedt, SSB.

3.4.1. Muligheter og utfordringer

SSB har bl.a tatt utgangspunkt i utsagn i MD's forprosjektrapport:

- ✓ Stor variasjon i innsats og kvalitet i kommunenes KOSTRA-rapportering
- ✓ Store muligheter for å redusere arbeidsomfanget
- ✓ Kostra-rapporteringen kan utføres maskinelt hvis det tydeliggjøres hvilket innhold som må standardiseres
 - ❖ Etablere "KOSTRA-knapper" i planregister og sak-/arkivsystemer
 - ❖ Redusere kommunenes frihet til å lage egne maler og betegnelser

3.4.2. Status KOSTRA og planinformasjon

- ✓ KOSTRA har hentet ut planinformasjon gjennom KOSTRA i ca. 15 år
- ✓ Informasjonen har vært basert på (manuelle?) opptellingsrutiner i kommunene
- ✓ Rapporteringsomfanget har økt betydelig
- ✓ Høsten 2012 satte SSB i gang et prosjekt for maskinell rapportering i KOSTRA.
 - ❖ Prosjektet er fortsatt i startfasen

3.4.3. Overgang fra utfylling av rapportskjema til maskinell rapportering

SSB har tatt utgangspunkt i følgende:

- ✓ Mindre jobb for kommunene – og bedre rapportkvalitet?
 - ❖ Maskinell opptelling
 - ❖ Færre feil som skyldes manuelle opptellingsrutiner
- ✓ Enklere datainnsamling og håndtering hos SSB
 - ❖ Redusere omfanget av skjemakontroll
 - ❖ Maskinell kontroll og tilbakemelding – før eller etter innsending
 - ❖ Redusere omfanget av skjemaene (– på lang sikt)
- ✓ Bedre publisering fra SSB
 - ❖ Frigjør ressurser til å "grave" i tallene, se etter mulige forklaringer til utviklingstrekk og luke ut de viktige feilene
 - ❖ Flere og mer presise nøkkeltall på nettet
 - ❖ Publisere bedre artikler på ssb.no. Ev. publisere analyser
- ✓ Bedre bruk i kommunene og øvrig forvaltning
 - ❖ Økt tiltro til nøkkeltall
 - ❖ Økt bruk av KOSTRA som styringsverktøy

3.4.4. Utfordringer ved overgang til maskinell rapportering

- ✓ Overdreven optimisme
 - ❖ Det er lett å undervurdere de utfordringer som overgang fra menneskelig til maskinell kontroll medfører
- ✓ Ujamn datakvalitet i plan- og registersystemer
 - ❖ Som følge av mangelfulle oppdateringsrutiner hos dataforvalterne/systemeierne
 - ❖ Som følge av mangelfulle feilrettingsprosedyrer
- ✓ Standardiserte løsninger – setter krav til systemene
 - ❖ Krav til entydighet i datagrunnlaget
 - ❖ Krav til fullstendighet
- ✓ Ulik teknisk plattform
 - ❖ Krav til standardiserte opplegg for datautveksling
- ✓ Krav til arbeidsprosedyrer
 - ❖ Det må etableres arbeidsprosess-beskrivelser som omfatter alle ledd
- ✓ Krav til resultat
 - ❖ Omlegging til maskinell rapportering er en INVESTERING!
 - ❖ Gevinsten kommer på sikt! Er hele organisasjonen inneforstått med det?

3.4.5. Tilgang på informasjon

SSB har gjort en innledende analyse på hvilke dataelementer som bør kunne hentes ut maskinelt:

- ✓ Sak- og arkivsystemer:
 - ❖ Sakstype (jfr. lovverk)
 - ❖ "Eier" av saken – kommune eller privat
 - ❖ Mangler i søknader
 - ❖ Datoer i saksbehandlingen
 - ❖ Vedtakstyper (jfr. lovverk)

- ❖ Kontroller på frister
- ❖ Gyldighetsdatoer for tillatelser
- ❖ Utøvelse av tilsyn
- ❖ Sanksjoner (jfr. lovverk)
- ❖ Stedfesting (adresse, koordinater, gnr/bnr, org.nr)
- ❖ Høringer
 - Innsigelsesmyndigheter
 - Begrunnelser for innsigelse (lovverk, retningslinjer)
- ✓ Tiltaksdatabasen:
 - ❖ Utfall av søknader om bygging
 - ❖ Stedfesting av omsøkt bygging og arealdisponering
- ✓ Digitalt planregister:
 - ❖ Antall planer som omfatter ulike planformål
 - ❖ Areal til ulike planformål
 - ❖ Vedtaksdato for planene

3.4.6. Plan for prosjektgjennomføring

- ✓ Prosjektgruppas mandat
 - ❖ Prosjektgruppa skal etablere en pilotversjon for en teknisk løsning for filuttrekk fra sakssystemer, tiltaksdatabaser og planregistre.
 - ❖ Løsningen skal være dokumentert på en slik måte at andre leverandører av tilsvarende systemer skal kunne etablere tilsvarende uttrekksrutiner.
 - ❖ Prosjektgruppa rapporterer til styringsgruppa hver annen måned og til referansepersoner ved behov
- ✓ Planlagte prosesser
 - ❖ Kravspesifikasjon til filuttrekk
 - ❖ Spesifikasjon av datafelt
 - ❖ Definisjon av variablene
 - ❖ Spesifikasjon av faktaark og resultattabeller
 - ❖ Etablere nødvendige datafelt i sakssystemene og plansystemene
 - ❖ Etablere rapportgenerator
 - ❖ Etablere datamottak i SSB
 - ❖ Testversjoner implementert
 - ❖ Filuttrekk og skjema levert
 - ❖ Pilot-erfaringene dokumentert
 - ❖ Prosjektdeltakere

Prosjektgruppa er foreløpig ikke komplett, men vil ha representanter fra:

- ❖ SSB
- ❖ MD
- ❖ KS
- ❖ Kommunene (3 kommuner)
- ❖ SLF
- ❖ Systemleverandørene

3.5. KS og KommIT som samordnende ledd i kommunesektoren

Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Michael Pande-Rolfen, KS/KommIT.

Det kreves samordning innenfor IKT for å lykkes med

- ❖ Samordning mellom kommunene
- ❖ Samordning mellom kommunal og statlig sektor
- ❖ Innad i statlig sektor

3.5.1. Overordnede grep

KS har tatt følgende overordnede grep for å bidra til bedre samordning

1. Etablere et program for IKT-samordning i kommunesektoren (KommIT) fra høsten 2012
2. Ta initiativ til et felles råd for offentlig sektor, for å bedre koordineringen på IKT-området
3. Utvikle en ny digitaliseringsstrategi for kommunal sektor for perioden 2013-2016 (nettopp sendt på høring)

Teknikk, miljø og regional utvikling

3.5.2. Digitaliseringsstrategi for kommunesektoren

KS sin nye digitaliseringsstrategi for kommunal sektor mot 2016 fokuserer på et overordnet strategisk nivå. Dette er en oppfølging av eKommune 2008-2012 som var mer konkret og detaljert. Den nye strategien staker ut felles kurs og skal sørge for at alle impliserte har en felles forståelse av hva man ønsker å oppnå med bruk av IKT

Sentrale punkter i den nye strategien:

- ✓ fastsetter de viktigste satsningsområdene og målene for kommuner og fylkeskommuner perioden 2013–2016.
- ✓ ment som et arbeidsdokument som kan brukes i kommunens egen strategiprosess
- ✓ Målet er at kommuner og fylkeskommune utarbeider egne digitaliseringsstrategier hver for seg eller som et samarbeid
- ✓ Digitaliseringsstrategien som kommuner og fylkeskommuner utarbeider, bør ha to deler
 - ❖ En strategisk del som definerer hovedlinjene for hvordan IKT skal støtte opp under planlagt tjenesteutvikling og bidra til å løse skisserte utfordringer. Langsiktig og må ses i sammenheng med overordnede strategier.
 - ❖ Del to beskriver tiltak som må igangsettes for at de overordnede målene i strategien skal nås. Rulleres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen

3.5.3. Satsing på teknikk, miljø og regional utvikling

Denne satsingen er ett av tre sektorielle satsingsområder som KS nå har. De to øvrige er Helse/velferd og Oppvekst/utdanning.

Prioriterte mål for satsingen

I planperioden skal kommunene og fylkeskommunene ha oppnådd en bedre samhandling med innbyggerne, næringsliv og andre offentlige virksomheter innenfor teknisk sektor.

Kommunene og fylkeskommunene:

- ✓ får på plass en effektiv plan- og byggesaksprosess både internt i organisasjonen, i samhandling med resten av forvaltningen og i dialogen med innbyggerne og næringsliv
- ✓ benytter løsninger som bygger på felles arkitekturprinsipp og standarder og bruker nasjonale og kommunale felleskomponenter i utforming av løsninger og samhandling mellom løsninger
- ✓ tar i bruk GI-standarder i egne løsninger for tilgang til matrikkeltjenester og samhandling mellom fagsystem og sak-/arkivsystem
- ✓ etablerer et digitalt planregister som oppfyller kravene i nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister
- ✓ **gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) når det utarbeides planer for utbygging.**

3.5.4. Strategisk virkemiddel – etableringen av KommIT – programmet

Bakgrunn for satsingen på dette programmet

- ✓ Norske kommuner og fylkeskommuner er for små til å levere effektive og gode løsninger alene. Derfor er samarbeid viktig, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå
- ✓ I tillegg er det viktig med et tett samarbeid mellom kommune og stat. KS etablerte våren 2012 KommIT (Program for IKT-utvikling i kommunesektoren)
- ✓ Bakgrunnen var nettopp erkjennelsen av at kommunesektoren trengte et sterkere samarbeid for å løse utfordringene på IKT-området.

Programmets effektmål

Når KommIT-programmet kommer til utgangen av 2015 skal det ha

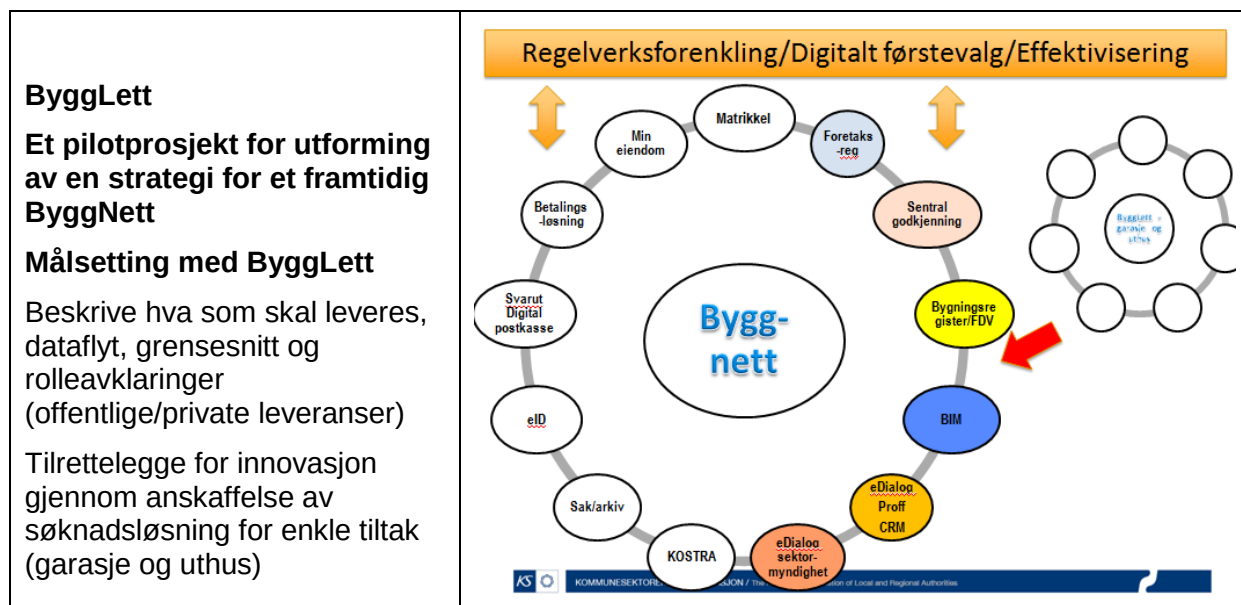
- ✓ Sørget for samordning i kommunesektoren
- ✓ Sørget for samordning stat/kommune
- ✓ Økt den kommunale IKT-kompetansen
- ✓ Utredet framtidens utviklings- og forvaltningsenhet og forberedt et vedtak om dette
- ✓ Etablert driftsmodell

Programmets overordnede resultatmål

- ✓ Kommunesektoren skal være en tydelig stemme inn i den pågående IKT-samordningen i offentlig sektor
- ✓ Kommunesektoren skal forholde seg til en felles IT-arkitektur i sin rolle som bestiller, tjenesteyter og -forvalter.
- ✓ Kommunesektoren skal ha kompetanse til å styre egen IKT-utvikling, være profesjonelle bestillere og ha tilstrekkelig digital kompetanse blant sine brukere.

3.5.5. Fokus på byggesaksbehandlingen

KommIT har innledningsvis valgt å ta tak i byggesaksdelen.

3.5.6. Fokus på standardisering på alle nivå

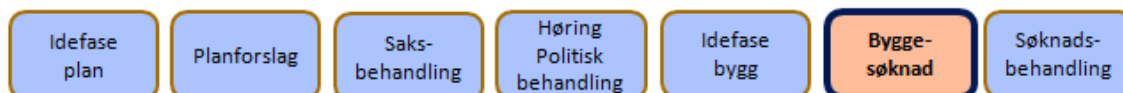
Presentasjons-laget

(Valgfrie kanaler)

- Kommunale servicetorg
- (Nasjonale portaler)
- Integrert ifagsystem
- apps4norge

Arbeidsprosess

Integrasjons-plattform

Standardiserte tjenester (webservices)

Virksomhetslaget («grunndata»)

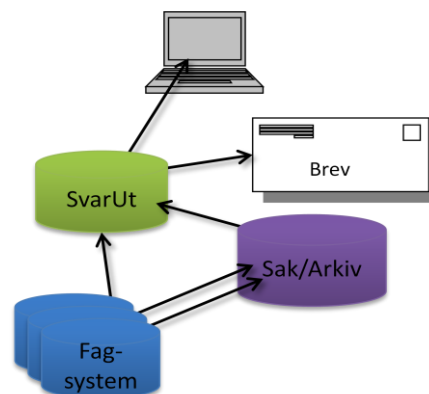
3.5.7. KommITs prioriterte arbeidsoppgaver i 2013

Kommunale felleskomponenter i samarbeid med staten

Svar Ut-komponenten - Felles løsning for utsending av post til meldingsboks. I prosjektet er det avgrenset til Altinn som meldingsboks, men det hindrer ikke en videreutvikling til å støtte andre meldingsbokser.

Svar UT er:

- ✓ En løsning for å kunne sende utgående post fra kommunen
 - ❖ i et elektronisk format og
 - ❖ som sentralisert løsning for utsending av vanlig brevpost
- ✓ Svar Ut loggfører, overvåker og kontrollerer
- ✓ Svar Ut har vært i drift i Bergen kommune i ca 1 år

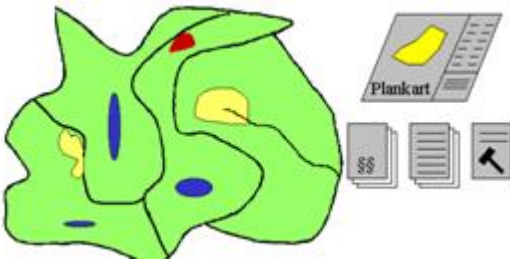
3.6. Kommunenes behov for standardisering

Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Wenche Stinessen, Trondheim kommune.

3.6.1. Endringer i rammebetingelser – lovgrunnlaget

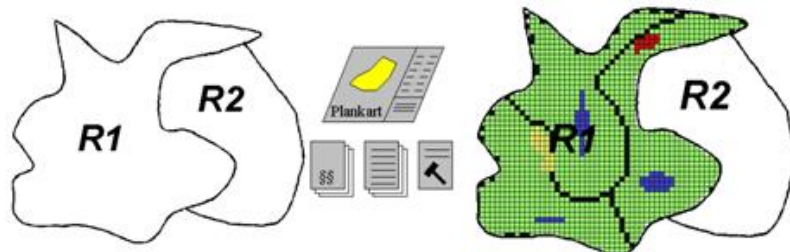
- ✓ 1965 bygningsloven blir gjeldende for hele landet, flere kommuner har planer etter enda eldre lovverk
- ✓ 2008 plandelen av ny plan- og bygningslov vedtatt, trådte ikraft 1.7.2009
- ✓ 1.7.2009: alle vedtatte planer og planforslag skal føres i planoversikt
- ✓ 1.1.2010: digitalt planregister skal inneholde vedtatte planer, dispensasjoner, mindre endringer, mm fra denne dato

3.6.2. Krav til, og dokumentasjon av, registrenes innhold (behov for metadata ?)

✓ Vedr kommunens planoversikt i samsvar med §13	<table><tr><th>K.nr</th><th>Planident</th><th>Plannavn</th><th>Plan-type</th><th>Plan-status</th><th>Ikraftdato</th></tr><tr><td>xxxx</td><td>Kplan2007</td><td>Kommuneplanens arealdel, 2007</td><td>20</td><td>3</td><td>2007.02.02</td></tr><tr><td>xxxx</td><td>Nordjordet</td><td>Reg.plan for Nordjordet, gnr.1, bnr.1</td><td>30</td><td>3</td><td>2007.03.03</td></tr><tr><td>xxxx</td><td>Nyskolen</td><td>Reg.endring for del av Nordjordet, gnr.1, bnr.1, nyskoleomt</td><td>30</td><td>3</td><td>2008.04.04</td></tr><tr><td>xxxx</td><td>Sørjordet</td><td>Reg.plan for Sørjordet, gnr.2, bnr.2</td><td>30</td><td>3</td><td>2007.05.05</td></tr></table>	K.nr	Planident	Plannavn	Plan-type	Plan-status	Ikraftdato	xxxx	Kplan2007	Kommuneplanens arealdel, 2007	20	3	2007.02.02	xxxx	Nordjordet	Reg.plan for Nordjordet, gnr.1, bnr.1	30	3	2007.03.03	xxxx	Nyskolen	Reg.endring for del av Nordjordet, gnr.1, bnr.1, nyskoleomt	30	3	2008.04.04	xxxx	Sørjordet	Reg.plan for Sørjordet, gnr.2, bnr.2	30	3	2007.05.05
K.nr	Planident	Plannavn	Plan-type	Plan-status	Ikraftdato																										
xxxx	Kplan2007	Kommuneplanens arealdel, 2007	20	3	2007.02.02																										
xxxx	Nordjordet	Reg.plan for Nordjordet, gnr.1, bnr.1	30	3	2007.03.03																										
xxxx	Nyskolen	Reg.endring for del av Nordjordet, gnr.1, bnr.1, nyskoleomt	30	3	2008.04.04																										
xxxx	Sørjordet	Reg.plan for Sørjordet, gnr.2, bnr.2	30	3	2007.05.05																										
✓ Vedr digitalt planregister i samsvar med §12 ❖ For områder med komplett planinnhold																															

- ✓ Vedr digitalt planregister i samsvar med §12

- ❖ For områder hvor det kun er registret planområde

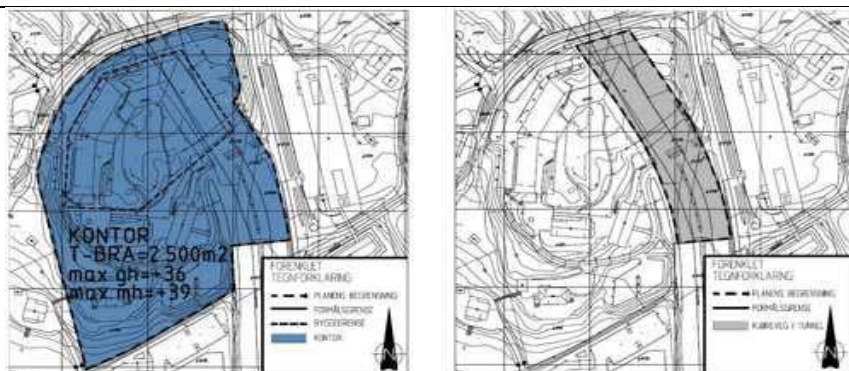

- ✓ Planforslag (planer tatt til behandling):
 - ❖ alle som har vært til offentlig ettersyn fom. 1.7.2009
- ✓ Rutiner for å luke ut uaktuelle planforslag?
- ✓ Kun planområde eller hele planinnholdet for planforslag?
 - ❖ Greier publikum å se forskjell?

3.6.3. Krav til entydighet i planverket

- ✓ Arealformål:
 - ❖ Ulik koding før og etter 2009 må tas hensyn til
 - ❖ Bruker kommunene arealformålene likt?
 - ❖ Endringer i kodeverk/utgåtte koder
 - ❖ Kommuneplanens arealdel (KPA):
 - fremtidig arealbruk = ny arealbruk fra forrige plan (eksisterende selv om arealet ikke er tatt i bruk). Dvs. analyser må bestå av KPA + matrikkel
- ✓ Arealformål <-> bestemmelser
 - ❖ Bestemmelser kan åpne for andre arealformål enn hovedformålet som er vist på plankartet.

- ✓ Arealformål kan være forskjellig i ulike vertikalnivå av planen.

- ✓ Innsigelser
 - ❖ Alle eller bare de uavklarte ved vedtak?
 - ❖ Hva er hovedfokus: vedtakstidspunktet, sektorstatistikk eller omkamp-problematikk?
- ✓ Dispensasjoner fra plan
 - ❖ Manuell varsling fra byggesaksbehandler eller takler sakssystemet dette?

- ✓ Planregisterløsning
 - ❖ Oppdateres system ihht endrede regelkrav? Og når tar kommunene disse nye versjonene i bruk?
- ✓ Planforslag: alle planforslag eller fjerne uaktuelle?

3.6.4. Bruk av planregister i planbehandling

- ✓ Til informasjonsinnhenting
 - ❖ Weboppslag for gjeldende plan og nye forslag
- ✓ Godt nok til kunngjøringer?
 - ❖ 3 lovpålagte kunngjøringstidspunkt i avis + kommunens nettsider (planoppstart/planprogram, offentlig ettersyn, vedtatt plan)
- ✓ Manglende standardisering over kommunegrensene av dokumentkategorier og milepæler i plansaken

3.6.5. Rapporteringen til Kostra

- ✓ Informasjonen er registrert i:
 - ❖ Planregister-sakssystem-matrikkel
- ✓ Kostra-spørsmål bør kunne besvares ved uttrekk fra systemer
 - ❖ Samordning av spørsmål, påvirke fagsysteminformasjon i sakssystemene

3.6.6. Oppsummering

- ✓ Sakssystemet er hovedsystemet for behandling av planer
 - ❖ Suksesskriterium at planmodul i SAK bør få større overordnet fokus
- ✓ Metadata/konkretiseringer for mer lik praksis i bruk av planregister ("Plandirektorat")
- ✓ Videre fokus på bruksmuligheter i dag og nødvendige tiltak for mindre tilpasninger for økt bruk.

3.7. Leverandørene – status og planer

Dette er et sammendrag av innledningsforedraget til Tor Olav Almås i Norconsult.

Informasjonssystemer. Foredraget er basert på informasjon innhentet fra systemleverandører som deltok i GI-prosjektet.

3.7.1. Hva gir GeolIntegrasjon (jfr kap 3.3)

- ✓ GeolIntegrasjon er et sett av standard tjenester for integrert geografisk relatert saksbehandling
- ✓ GIS tilbyr støtte for GeolIntegrasjon for oppgaver som:
 - ❖ Integrasjon mellom applikasjoner
 - Eksempel - Vis eiendom i kart, Vis Sak, Hent Naboliste osv.
 - ❖ Integrasjon via tjenester
 - Hente informasjon fra kommunalt planregister
 - Sammenstille informasjon fra plan, sak og arkiv i webbaserte GIS klienter
 - Arkivere dokumenter i Noark5 arkiver
 - Hente informasjon og kontroll av data mot sentral matrikkel
- ✓ Inneholder ingen rapportfunksjoner eller komponenter for sammenstilling av data

3.7.2. GIS-systemene

Dette er programvare for innsamling, organisering, lagring, analyse og presentasjon av geografisk stedfestet informasjon. GIS-systemene omfatter normalt:

- ✓ Forvaltningssystem
 - ❖ Verktøy for forvaltning av alle typer geografiske data som:
 - Grunnkart (FKB)
 - Areal- og reguleringsplaner
 - AR5 - markslag
 - Vei og veinett
 - Ledningsnett og ledningsinformasjon (EI, VA)
 - ❖ Integrasjoner mot nasjonale karttjenester (Norge digitalt)
 - ❖ Integrasjoner mot sentral matrikkel
 - ❖ Kommunale planregistre
 - ❖ Saksbehandling for oppmålingsforretninger!
- ✓ Innsynsløsninger for intra- og internett
 - ❖ Geografiske data på intra- og intranett
 - ❖ Plandialog for innsyn i planregistre og planprosess
 - ❖ Markslag og arealressurskart (Landbruks-GIS)

Det ble presentert en oversikt over status når det gjelder implementering av GI-standarden for de ulike leverandører. Oversikt over gjeldende status på implementering av GI-standarden hos de ulike leverandører finnes på GI-prosjektets hjemmeside www.geointegrasjon.no under egenerklæringer.

3.7.3. Sak-/arkivsystemer

Det er her stor variasjon når det gjelder i hvilken grad GI-standarden er implementert i systemene. Dette gjelder både ulike versjoner av programvaren og programvare fra de ulike leverandørene. Det vises også her til egenerklæringene på www.geointegrasjon.no.

3.7.4. Analyser og rapporter i planlegging

Kommuner er forpliktet etter plan- og bygningsloven å tilby søke og visningstjenester mot planregister.

- ✓ GeoIntegrasjon-implementasjon i kommunene er viktig for effektivisering og kvalitet i allmenn saksbehandling
- ✓ For oversikt over arealbruk forutsettes vektorkart og at kartdelen av planregistret tilbys som WFS tjenester
 - ❖ Nasjonale arealanalyser i dag er mulig.
 - ❖ Anvendelse av plandata til arealstatistikk er relativt enkelt der ny vedtatt plan overstyrer gammel plans formål. I større skala medfører regler for rang mellom planer og relasjoner mellom planer, større metodiske problemer!
- ✓ Analyser ved sammenstilling av plan og ulike temadata krever i dag kopibaser ut fra SOSI datasett
 - ❖ Bør være krav om tilgang til temadata via WFS tjenester med oppdaterte metadata om datasett

- ✓ Analyser basert på rene arealdata, *ikke på plandata*, er tilgjengelig i AR5
 - ❖ Oversikter over reelle endringer i arealbruk, for eksempel omdisponeringer, kan utføres på arealdata som Skog og landskap har tilrettelagt.
- ✓ Forbedringer / utvidelser av GeoIntegrasjon og plandatamodell
 - ❖ Krav om tjenester for WFS på vektordata
 - ❖ Det bør tilrettelegges for å hente ut georefererte data fra arkiv
 - ❖ Alle dispensasjonssøknader bør være tilgjengelig
 - I dag er det kun godkjente dispensasjoner i planregistret
 - ❖ Kodeliste for innsigelsesmyndighet og mulighet for registrering av korrespondanseinfo.
 - ❖ Kostra forutsetter registrering av korrespondanseinfo som ikke følger av Noark

3.7.5. Aktuelle oppgaver for GIS

- ✓ GIS benyttes ikke til rapportering av saksrelaterte data
- ✓ Til definisjonen av et GIS:
 - ”Lagring, analyse og presentasjon av stedfestet informasjon”
 - ❖ GIS er spesielt egnet til
 - ❖ Utføre geografiske analyser for å finne objekter av en bestemt kategori innenfor et avgrenset område
 - ❖ Summering av objekter
 - ❖ Summering av areal og lengder
- ✓ Forutsetninger
 - ❖ Krever lagring av områder / flater i GIS database
 - Aktuell datakilde
<http://www.ssb.no/tettstedkart/>
 - ❖ Tilgang til matrikkel
 - ❖ Bruk av vektorbasert plankart og planregister

3.7.6. Tilgang til, og bruk av, matrikkel / tiltak

Kommuner bør bruke GIS med matrikkelfunksjoner

- ✓ Sammenstiller eiendommer (matrikkelenhet) med andre flatetema
 - ❖ Temadata, Plandata, Arealbruk etc.
- ✓ Bruk av tiltaksbase for oppdatering av matrikkelen
- ✓ Bruk av bygningsdata fra matrikkelen sammen med tiltaksbasen
 - ❖ Gir oversikt over alle bygninger / bygningstyper
 - ❖ Inneholder kulturminner / Sefrak informasjon
- ✓ Rapporter
 - ❖ Bygningsrapporter
 - ❖ Boligstatistikk
 - ❖ Bygningstypestatistikk

3.7.7. KOSTRA-rapportering

- ✓ Det MÅ være et reelt behov for alt som skal rapporteres!
- ✓ For å sikre best mulig kvalitet på informasjon må alt som skal rapporteres kunne telles digitalt/automatisk
 - ❖ Det må finnes rutiner for å registrere alt som skal telles og dette må være en del av de daglige rutinene i kommunen.

- ❖ Dette gjelder for all registrering og rapportering fra kommunale eller sentraliserte fagdatabaser. Eksempler:
 - Bygningsinformasjon fra matrikkelen
 - Dispensasjoner fra planregister
- ✓ Mye av dagens KOSTRA-rapportering for Plan og Byggesak er av svært dårlig kvalitet
 - ❖ Hovedsakelig fordi at mange av rapporteringspunktene ikke kan telles automatisk
 - ❖ Det er ikke samsvar med rutinene i forvaltningen i kommunene!

4. Innspill til en handlingsplan

Disse innspillene er basert på resultater av gruppearbeider under arbeidsseminaret. De samme oppgavene ble levert alle arbeidsgrupper (5 grupper) og rapporten er strukturert i samsvar med oppgavene (underkap 4.1-4.4).

4.1. Verdiskaping basert på informasjon fra digitale planregistre

4.1.1. Krav til innhold og kvalitet i planregisteret

Det er enighet om at det må settes en del absolutte krav til innhold, struktur og kvalitet i planregisteret for at dette skal brukes som grunnlag for å gi pålitelige analyser:

- ✓ Kartgrunnlaget må være heldigitalt med alle formålsgrenser. Dette omfatter også planer etter eldre lovverk.
- ✓ Plangrensene skal være registrert på vektorform og polygonisert.
- ✓ Alle "plannivå" må finnes i planregisteret.
- ✓ Områder hvor det er "vedtatt midlertidig forbud mot tiltak", bør inngå i planregisteret.
- ✓ Det er ønskelig å få registrert innsigelser i planregisteret.

4.1.2. Forskrifter, standarder og datamodeller

Det kom en del konkrete innspill knyttet til standardisering:

- ✓ Det bør komme en forskrift som pålegger kommunene å etablere et digitalt planregister slik at en kan utføre analyser på regionalt og nasjonalt nivå.
- ✓ I dagens situasjon ansees det urealistisk å kunne lage endringsanalyser på nasjonalt nivå. Det er imidlertid en realistisk ambisjon å gjøre analyser på kommuneplanenes arealdel.
- ✓ Internasjonale standarder og de facto-standarder bør benyttes der dette finnes og dette ikke er dekket av egne norske standarder.
- ✓ Dagens standarder dekker ikke opp alle elementene i plan. Det må arbeides med utvidelse av dagens standarder.
- ✓ Planregisteret mangler en ordentlig arkitekturmodell. Denne modellen bør omfatte hele dynamikken rundt planprosessen.
- ✓ Det må bevilges midler og utpekes forvaltningsorgan for standarder slik at disse blir vedlikeholdt og videreutviklet. Dette omfatter både standarder, metadata-register og arbeidsprosessbeskrivelser.

4.1.3. Registreringspraksis

Det ble avdekket at ulike registreringspraksis fører til at det er vanskelig å få laget gode og pålitelige analyser.

- ✓ For å sikre at en kan utarbeide heldekkende arealstatistikk er det en forutsetning at planinformasjonen registreres som fullstendige vektorbaser.
- ✓ Når en beskriver registreringsrutiner er det viktig å ha oversikt over hva en må registrere for å kunne ta ut pålitelige og entydige rapporter.
- ✓ Etablering av plandata må skje på en entydig måte.
- ✓ Reguleringsformål må tolkes likt i alle kommuner. Dette krever entydige veiledere.
- ✓ Det må bli et klarere krav til registrering av alle innsigelser.
- ✓ Alle søknader om dispensasjoner bør registreres. I dag er det kun krav om å registrere vedtatte dispensasjoner.
- ✓ En må unngå valgfrihet i registrering av opplysninger der disse opplysningene brukes i analyser og rapporter. Det er f.eks. i dag gitt mulighet til å velge mellom "hvite hull" eller vektor ved registrering av detaljeringsone i kommuneplan.

4.1.4. Distribusjon av data

Analyser blir i dag gjennomført både basert på egne data og data som hentes fra andre forvaltere. Tilgjengeliggjøring av data på en standardisert måte blir oppfattet som svært sentralt.

- ✓ Data bør tilgjengeliggjøres via standardiserte grensesnitt. En bør unngå ad-hoc løsninger slik at en har kontroll på resultater av spørringer.
- ✓ Der informasjon ikke er tilgjengeliggjort via standardiserte grensesnitt, må det tilrettelegges for distribusjon av datauttrekk.
- ✓ WFS-publisering kan gi målrettede, avgrensede analyser. Det er derfor viktig å få opp kommunene på GeoNorge.
- ✓ Kostnader og tilgang til informasjon vektlegges av mange brukere. Dette gjør at data med lavere kvalitet (som google maps) blir brukt fremfor kartdata med langt høyere kvalitet.

4.1.5. Veiledning og opplæring

Det var en entydig oppfatning på møtet om at veiledning og opplæring er viktig hvis en skal få etablert et godt datagrunnlag.

- ✓ Det bør vurderes om det skal innføres sertifiseringsordninger.
- ✓ Det bør etableres e-Lærings kurs innenfor dette fagområdet.
- ✓ Det bør vurderes om dagens tilbud innen utdanningssystemet dekker dagens behov.
- ✓ Saksbehandlerne bør ha tilganger til veiledning og relevante lenker via lett tilgjengelige "hjelpeknapper".

4.1.6. Planverkets gyldighet

Det ble fra flere hold pekt på behovet for å se på problematikken rundt eldre planverk og hvordan dette skal håndteres i forhold til analyser

- ✓ Planer må være gyldig i 25 år. Dette bør tas opp med FAD.

- ✓ Der gamle hjemler går ut på dato, må det lages en ny hjemmel i henhold til den nye planen. Fornyng bør skje ved en enkel søknad.
- ✓ Det bør etableres en lovregel om gyldighet på forslag til plan. Det foreslås 5 år.

4.2. Økt verdiskaping gjennom sammenstilling av informasjon

Planregisteret kan, sammenstilt med annen informasjon, bidra til økt kvalitet på analyser av arealbruk og planstatus.

4.2.1. Overordnet målsetting

For å kunne jobbe målrettet med tiltak, er det viktig å ha en omforent målsetting om hva en ønsker å oppnå. Dette vil være en viktig rammebetingelse for hva som bør prioriteres av tiltak i første omgang.

- ✓ FKB viser i dag ikke hva arealene brukes til. Det er ønskelig å ha god oversikt over faktisk arealbruk.
- ✓ Oppfølging av en plan. Blir området utbygd i henhold til plan. Hvor skjer det fortetting.
- ✓ Via kobling mot anonymiserte data fra folkeregisteret kan en få inn bosetningsdata i analysene.
- ✓ Det er ønskelig å lage analyser på endringer over tid.
- ✓ Det er viktig å få frem gode indikatorer som det kan måles på. Dette er ikke tilstrekkelig avklart.
- ✓ Utviklingen av landbruksarealer, med fokus på arealer som blir omdisponert.

4.2.2. Krav til datagrunnlaget

For å kunne foreta analyser basert på data fra ulike kilder, er det viktig at datagrunnlagene foreligger på digital form, slik at kobling kan skje på en entydig og sikker måte.

- ✓ Forutsetter planregister på digital form.
- ✓ Det offentlige kartgrunnlaget er her sentralt. Det er viktig at dette blir entydig definert.
- ✓ Sentrale temadata (som benyttes ofte) må ha et godt forvaltningsopplegg, slik at en er sikret tilgang til oppdatert informasjon.
- ✓ Det må etableres dekningspolygon for de ulike temadatabaser som er lett tilgjengelig for brukerne. Denne tjenesten bør leveres som en web-service.
- ✓ Datagrunnlaget må kunne hentes fra kildesystemet slik at en unngår kopier av planregisteret
- ✓ Det bør utformes minimumskrav til datasett som skal benyttes til analyser sammen med annen informasjon. Dette kan evt kombineres med "kvalitetsmerking" av datasett. Det mangler retningslinjer for dette idag.

4.2.3. Sentrale datasett

I tillegg til planregisteret og det offentlige kartgrunnlaget, ble det pekt på følgende sentrale datakilder

- ✓ Data fra sakssystemet. Dette inneholder svært mye informasjon om pågående plan og byggevirkosomhet. Byggesakssystemet inneholder informasjon om omsøkte av avgjorte dispensasjonssaker. Dette er en del av det oppdaterte plangrunnlaget.

- ✓ Data fra landbruksforvaltningen.
- ✓ Data fra NVE.
- ✓ Data fra matrikkelen.

Det fremkom ønsket om at brukerne i større grad kan være med å bidra til at matrikkelen inneholder mer oppdatert informasjon. Det pekes spesielt på eiendomsmeglere som kan bidra til å få oppdatert eiendomsinformasjon ved eiendomsoverdragelser. I tillegg pekes det på muligheter til å innhente informasjon fra andre private aktører.

- ✓ Befolkningsdata fra folkeregisteret.

4.2.4. Krav til samordning

Det ble fra flere aktører pekt på behovet for samordning hvis en skal hente ut det verdiskapingspotensialet som ligger i analyser på tvers av ulike registre

- ✓ Det må gjøres endringer i bygnings- og planloven slik at en får en bedre samordning.
- ✓ Det må være en overordnet oppgave å påse at sentrale nasjonale datasett blir tilgjengeliggjort på en måte som legger til rette for samordnet bruk (jfr entydige informasjonsnøkler).
- ✓ Det er viktig å få en overordnet plan for hvilke nasjonale datasett som bør prioriteres.
- ✓ Det er viktig at det etableres nødvendige metadata til datakildene slik at en får oversikt over kvalitet og hva dataene kan benyttes til (koblet med annen informasjon).
- ✓ Det er en statlig oppgave å standardisere måter å verdisette sektorhensyn på (vern, beredskap, helse).
- ✓ Det er viktig å tilrettelegge for god utnyttelse av ny nasjonal geoportal.
- ✓ Det kom ønske om at planregisteret skal fremstå som en sentral del av matrikkelen.

4.2.5. Innspill til metodikk

Dette punktet ble kun i liten grad belyst på arbeidsmøte

- ✓ Geografiske analyser basert på overlay-analyser mellom eiendoms- og arealplandata, bør danne basis i mange analyser.
- ✓ "Grove data" må ikke benyttes i detaljerte analyser.
- ✓ Det må legges til rette for at gjøre analyser som krever tilgang til informasjon om dispensasjoner mer strømlinjeformet.

4.3. Kunnskapsdeling mellom aktørene i planprosessen

Bruk av digitale planregister kan bidra til økt deling av kunnskap mellom aktørene i planarbeid og planprosesser.

4.3.1. Satsingsområder

Det ble drøftet på hvilke områder en bør satse hvis en skal stimulere til økt kunnskapsdeling mellom aktørene i planprosessen.

- ✓ Etablere en felles kunnskapsplattform og begrepsapparat som sikrer felles problemforståelse.

- ✓ Utvikling av løsninger og arbeidsprosesser som støtter opp om byggesaksbehandling med online tilgang til sentrale informasjons- og datakilder.
- ✓ Tilrettelegging for elektronisk innsyn i saksbehandlingsprosessen, arkiv, planregister mv.
- ✓ Tilrettelegging før løpende partsinnsyn.
- ✓ Tilrettelegging for forenklet presentasjon av pågående planarbeid og byggesaksbehandling.
- ✓ Bedre utnyttelse sosiale medier i kommunikasjon med publikum.

4.3.2. Teknologi og metodikk

Det har de siste årene vært en betydelig innsats knyttet til standardisering. Det har vært stor variasjon i takten de nye standardene har blitt implementert til verktøyene som kommuner og statlige etater bruker daglig. Disse ulike rammebetingelsene gjør det krevende å dele kunnskap.

Felles rammeverk

Det er sentralt å ha et godt og omforent rammeverk å bygge på.

- ✓ GI-standarder er sentrale og det bør være økt fokus på å få oppgradert Sak-/arkivsystemer med GI-funksjonalitet. I tillegg til planregister og GIS-system.
- ✓ GeoIntegrasjon forvaltning må avklares som modell.
- ✓ Det er viktig at GI-standarder forvaltes og videreutvikles slik at den fortsatt fremstår som en standard som alle relevante systemer bør støtte.
- ✓ Tilgjengeliggjøring av informasjon av data fra GeoNorge ved bruk av WMS- og WFS-tjenester vil være en viktig grunnpilar.

Plandialog som felles plattform

- ✓ Digital plandialog vurderes som et egnet verktøy for å bedre kvaliteten i planbehandlingen.
- ✓ Viktig å standardisere milepeler og planprosesser. Dette er en del av den brukertilpassede systemkonfigurerings i dag.
- ✓ Det er viktig å få etablert standarder/"best practice" for oppsett, datagrunnlag og rutiner/arbeidsprosesser for utnyttelse og bruk av plandialog.
- ✓ Nasjonale innsynsløsninger (som seplan.no), bør høste planomriss fra kommunene og ha link til kommunenes plandialog-løsning.

4.3.3. Samhandling og kunnskapsdeling

Grunnlaget for god samhandling er at en utviklet arbeidsprosessbeskrivelser som har stor overføringsverdi til andre aktører. Det kom flere innspill på tema hvor det ligger betydelige effektiviseringsgevinster ved samhandling og kunnskapsdeling.

- ✓ Effektivisering med online tilgang til planformål, planstatus og sammenstilling med utvalgte temadata.
- ✓ Bedre grafisk formidling av planer under arbeid; planen med sine lag og illustrasjoner (3D, analyseresultater, sol/skygge....)
 - bymodell for synliggjøring
- ✓ Grafisk kommunisering av vertikalnivåene og vertikaldimensjonen.
- ✓ Forenklet oversikt over «her skjer det noe».
- ✓ Gjennomgang av hva som ligger i «planbehandling»
 - Kunngjøringer, hvordan lage, hvordan registrere

4.4. Tiltak for å øke kvaliteten på KOSTRA-rapportene.

De kommunale planregistersystemene kan lette kommunenes oppgavebyrde i forbindelse med rapportering i KOSTRA, samt bidra til økt kvalitet på rapportene.

4.4.1. Grunnlaget som kan nyttes til rapportering til Kostra

- ✓ Planregisteret inneholder svært mange opplysninger som er etterspurt i Kostra-rapporteringen.
- ✓ Opplysninger om saksbehandlingstid bør kunne hentes fra saksbehandlingssystem.
- ✓ Årsdatasettene som kommunene skal utarbeide bør utnyttes til rapportere endringsdata. Dette omfatter
 - Landbruksareal
 - Kulturformål
 - Biologisk mangfold

4.4.2. Krav til registrering av opplysninger som brukes i Kostra-rapporteringen

Det var enighet om at alle rapporter som ikke er basert på opplysninger som kan hentes og bearbeides maskinelt, normalt vil være ufullstendige og generelt ha lav kvalitet. Et sentralt tiltak vil derfor være å sikre at alle opplysninger som kreves i Kostra-rapporteringen kan hentes og telles maskinelt. Grunnlaget for dette må derfor gjenspeiles i de ulike registreringsinstrukser.

- ✓ Formelle innsigelser under høring må registreres.
- ✓ Det må kvalitetssikres hvilke planhendelser, som Kostra krever rapport på, som faktisk kan registreres på en entydig måte.
- ✓ Det må avklares i hvilken grad planhendelser (som gitte dispensasjoner) bør registres som areal (polygon).
- ✓ En må fange opp reguleringsbestemmelser som vil påvirke forhold det skal rapporteres på.
- ✓ Det vil i mange saker i dag være nødvendig å registrere tilleggsinformasjon for å oppfylle rapportkravene i Kostra.

4.4.3. Krav til datakvalitet og standardisering

Maskinell uthenting av opplysninger for utarbeidelse av rapporter krever at informasjonen er lagret på en standardisert måte.

- ✓ Det bør utarbeides absolutte kvalitetskrav til data som er sentrale i Kostra-rapporteringen.
- ✓ "Alle" brukermiljøer må trekkes mer inn i standardiseringsarbeidet.
 - Brukstilfeller - Hvilken informasjon til hvem?
- ✓ Regler for rang mellom planer og hvordan det kodes i planregisteret må være soleklare og kjente.
- ✓ Innsigelser bør omfatte både innsigelsesmyndighet og innsigelsesgrunn.
- ✓ Det må være entydighet på hvordan innsigelser skal telles.
- ✓ Det er manglefull definisjon på hvordan leke- og rekreasjonsområder skal registreres
 - Eksempelvis skoler med lekeplass, idrettsplass

4.4.4. Krav til uthenting av informasjon og ønsket funksjonalitet

- ✓ Maskinell uthenting og telling er en forutsetning for å få god kvalitet.
- ✓ Alle data må kildeidentifiseres.
- ✓ I forbindelse med uthenting av data er det ønskelig å ha mulighet for regelsjekking.
 - Eksempel: Utnyttingsgrad på eiendom
- ✓ Det bør vurderes om det kan tilrettelegges for løpende rapportering til Kostra slik at SSB selv kan foreta tellinger.

4.4.5. Krav til forbedring av Kostra-skjemaene

Flere påpekte at det er behov for å gjøre forbedringer på Kostra-rapporteringen.

- ✓ Kostra-skjemaet må forenkles.
- ✓ Spørsmålsstillingen må være mer tilpasset behovet
 - Jfr. spørsmål om antall planer eller areal
- ✓ Kostra må kun kreve svar på opplysninger som det er mulig (og hensiktsmessig) å registrere på en entydig måte.
- ✓ Endringer må kommuniseres i god tid før begynnelsen av det året det skal rapporteres for.

5. Oppsummering og anbefalinger

5.1. Rammebetingelser

Det er blitt uttalt fra flere underveis i arbeidet at planregisteret bør kompletteres, slik at alle planer er komplett registrert for alle kommuner i landet. Men en slik utvidelse har også en økonomisk side.

Komplettering med alle planer

En eventuell lovendring som pålegger kommunene å fulldigitalisere eldre planer, vil bety merkostnader for kommunene. Etablering av plantypen kommuneplan (kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner) komplett for hele landet vil kunne utføres med en eller annen form for spleiselag. Men for reguleringsplaner blir omfanget og kostnadene større.

Finansiering av dette merarbeidet vil derfor bli et sentralt spørsmål. I de videre anbefalinger legges det til grunn at komplettering av kommuneplandatasettet vil kunne gjennomføres i nær framtid, men at komplett nasjonalt reguleringsdatasett er lenger unna realisering med mindre det legges opp til betydelig statlig finansiering.

Dobbeltregistreringer eller mer integrert bruk av saksløsninger.

Når det gjelder hendelser som innsigelser, klager og dispensasjoner, rammes disse av arkivloven og skal registreres i postjournal. Sakssystem er derfor hovedkilde for disse dokumentene. En kan her med en liten innsats oppnå store effektiviseringsgevinster ved å legge til enkelte definerte fagdata. Dette forutsetter at sakssystemene som brukes i kommunal sektor, er forberedt for dette. Krav om komplett registrering av slik informasjon uten at fokus settes på standardisering av fagdata/tilleggsdata knyttet til saksdokumentene, vil medføre behov for dobbeltregistrering for planregisterbruk. Dobbeltregistrering ansees ikke som akseptabel løsning og følges ikke opp videre i dette dokumentet med tiltak, selv om enkelte kommuner i dag har valgt dette som strategi for å få til komplette data for eget bruk.

5.2. Visjoner og strategi

Alle innspillene viser tydelig at målet for planregisterinnholdet bør være komplette, landsdekkende data for alle plantyper og planhendelser som er definert i kart- og planforskriften.

På bakgrunn av innledningene og foreslåtte tiltak som beskrevet i henholdsvis kap. 3 og 4, er de mest relevante tiltakene forsøkt prioritert og satt inn i en sammenheng knyttet til de ulike plantypene. I den grad det har vært mulig, er tiltakene forsøkt konkretisert ytterligere og satt opp i en mest mulig logisk gjennomføringsrekkefølge. Komplettering av kommuneplanens arealdel anbefales prioritert som det viktigste datasettet.

Oversiktsplaner

Oversiktsplaner, spesielt kommuneplanens arealdel, er styrende for arealbruken. Dette vil gi godt grunnlag for nasjonale endringsanalyser (under forutsetning av at kommunene faktisk utarbeider slike planer jevnlig). Statlige planer og regionale planer vurderes å være såpass avgrenset i omfang at de bør fulldigitaliseres av hensyn til kompletthet.

Reguleringsplan

Komplette landsdekkende reguleringsdata er ønskelig, men er trolig urealistisk med dagens ressursituasjon i kommunene (mht finansiering, manglende fagpersoner og kompetanse).

Komplett digital oversikt over alle reguleringsområder bør være første prioriterte mål ved vektoretablering. Dette vil gi oversikt over hvilke planer som gjelder hvor, men vil ikke bidra noe særlig i digitale arealanalyser.

Forbud mot tiltak

Ut fra kost/nyttebetraktning er det trolig riktig å prioritere etablering av et fulldigitalt, komplett datasett for midlertidig forbud mot tiltak (bygge- og deleforbud) komplett for hele landet før landsdekkende reguleringsplandatasett.

5.3. Anbefalte delmål og tiltak

5.3.1. Grunnleggende samarbeid og GeoIntegrasjonsstandarden

For å unngå dobbeltlagring er kommunale planregistre avhengig av standard grensesnitt mellom plankart i kartløsning, dokumenter i sakssystem og fastlagt nøkkelinformasjon om planene i registerdel. Anvendelse av GeoIntegrasjonsstandarden er en forutsetning for å få til dette samspillet i dag.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
1a	GeoIntegrasjonsstandarden (GI) bør utvides til en komplett arkitekturmodell. Arkitekturmodell omfatter også hele dynamikken rundt.	Felles ansvar
1b	Forvaltningsregime rundt GeoIntegrasjonsstandarden må etableres.	Myndigheter, KommIT/KS, systemleverandører
1c	Endringer i kart- og planforskrift (vedrørende planregister) eller datamodell for planregister bør sendes på høringsrunde som også inkluderer alle aktuelle kart- og sakssystemleverandører.	MD
1d	GeoIntegrasjonsstandarden må vedlikeholdes ved endringer.	Se 1b
1e	Arkivforskrift og Kart- og planforskrift bør samordnes	Myndigheter
1f	Sakstyper, datoer, vedtakstyper etc. må standardiseres på tvers av fagområder (mest mulig generiske)	Felles ansvar

5.3.2. Verdiskaping basert på informasjon fra digitale planregistre

Analyser på nasjonalt nivå er avhengig av at det finnes komplette datasett på vektorform. Det er et fåtall av landets kommuner i dag som har heldekkende planbaser på vektorform for reguleringsplan, mens situasjonen er noe bedre for kommuneplanens arealdel.

Anbefalte overordnede føringer:

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
2a	Kommuneplanens arealdel utarbeides på vektorform for alle landets kommuner. Dette krever enten lovendring og/eller praktisk/finansiell bistand til de kommuner som ikke er pålagt å utarbeide dette i dag.	
2b	Alle plannivå bør være tilgjengelig for innsyn via standard tjenestesnitt: • Statlige planer etter plan- og bygningsloven uansett vedtakstidspunkt må etableres på vektorform og gjøres tilgjengelig for innsyn. • Fylkesplaner/regionale planer og bestemmelser bør etableres komplett for hele fylket, i stedet for kommunale biter slik dagens regelverk foreskriver.	MD/Statens kartverk MD/fylkes-kommunene

Kommuneplanens arealdel

Analysen på nasjonalt nivå er mest realistisk å utføre på datasett med kommuneplanens arealdel. Ut fra målsetting om å bruke det man har, er følgende tiltak aktuelle:

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
2c	Etablere et landsdekkende datasett som viser: • hvilke kommuner som ikke har noen vedtatt kommuneplanens arealdel • hvilke kommuner som ikke har etablert arealdelen på vektorform • og hvilke arealer som er unntatt pga uavklarte innsigelser • områder hvor det finnes digitale kommuneplandata. Data kan høstes fra kommunegrenser og kommunale planregistre vha ytre og indre plangrenser for kommuneplanens arealdel.	MD/ Statens kartverk
2d	Sammenstilte kommuneplandata må tilgjengeliggjøres for innsyn og datauttrekk basert på internasjonale standarder (WMS og WFS) via f.eks GeoNorge.	
2e	Valgfriheten mht hvordan detaljeringssoner skal framstilles bør vurderes innsnevret (I dag har man to likestilte framstillings-måter for detaljeringssoner hvor reguleringsplan fortsatt skal gjelde).	MD
2f	Unngå duplisering av data ved å definere hvor kildedata ligger og etablere synkroniserte løsninger [ref Geosynkroniseringsprosjektet].	

Reguleringsplaner

Analysen basert på informasjon om reguleringsplaner i kommunale planregister. Målet bør være komplett landsdekkende datasett med komplett gjeldende regulering, men dette krever store investeringer i dataetablering og bør prioriteres etter etablering av kommuneplandata. Planområde/planomriss med referanse til plandokumenter bør prioriteres for reguleringsplaner etter eldre lovverk.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
2g	Etablere et landsdekkende datasett for gjeldende regulering som viser: - Hvilke kommuner som har alle sine reguleringsplaner på vektorform med komplett planinnhold. - Hvilke kommuner som har reguleringsplaner etter ny lov (2009) på vektorform med komplett planinnhold og vektorisert planomriss for resten av gjeldende reguleringsplaner. - Hvilke kommuner som kun har reguleringsplaner etter ny lov (2009) på vektorform med planomriss og komplett planinnhold.	MD/ Statens kartverk
2h	Unngå duplisering av data ved å definere hvor kilde-data ligger og etablere synkroniserte løsninger [ref GeoSynkroniseringsprosjektet].	
2i	Planområde/omriss og referanse til plan (plankart, planbestemmelser, plansak) etableres for alle reguleringsplaner som ikke har komplett planinnhold i planregisteret.	Nasjonal dugnad

Hendelser som innsigelser, klager og dispensasjoner.

Økt bruk av analyser på hendelser som innsigelser, klager og dispensasjoner.

Maskinell analyse er kun mulig for kommuner som fører digitalt planregister og informasjonsmengden vil variere ut fra om kommunen praktiserer minimumsregistrering eller utvidet registrering i planregisteret.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
2j	Alle innsigelser, klager og søknader om dispensasjon skal registreres i journal, tilgjengeliggjøring i planregister vil kreve enten: - entydig standardisert merking i sakssystem og forbedret kommunikasjon mellom sakssystem og planregister - eller dobbeltregistrering i planregister Forbedring i grensesnitt mellom sakssystem og planregister bør vurderes.	MD/ sakslev/ KS
2k	Det bør vurderes om alle dispensasjoner fra plan bør være tilgjengelig i planregistersammenheng basert på utvidet registrering i sakssystem, også avslutte.	
2l	Det bør vurderes om alle klager på plan bør være tilgjengelig i planregistersammenheng basert på utvidet registrering i sakssystem.	

5.3.3. Økt verdiskaping gjennom sammenstilling av informasjon

Økt bruk av kommuneplandata

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
3a	Brukere av analysedata må formulere hvilke analyser som ønskes utført på standardisert og regelmessig måte.	Aktuelle brukere på nasjonalt og lokalt nivå
3b	Definerte analysebehov etableres som standardiserte tjenester enten på årsdatasett eller sammenstilte data i wfs-løsninger som SePlan eller GeoNorge.	MD/ KommIT/ Statens kartverk
3c	Det offentlige kartgrunnlaget bør defineres snarest mulig.	MD
3d	Metodikk og opplegg for registrering av temadata som inngår i det offentlige kartgrunnlaget, bør standardiseres på landsbasis.	MD/ sektormyndigheter
3e	Det bør etableres standardiserte måter å verdisette sektorhensyn (for eksempel innen vern, beredskap, helse). Må koordineres.	Statlige myndigheter
3f	For alle datasett (planregister og temadata) må det etableres gode metadata som gir klare svar på datadekning og –kvalitet. Dekningspolygon som forteller hvor det finnes data, er en del av dette.	Alle dataeiere
3g	Det bør etableres webservices for planregister og alle temadata som inngår i det offentlige kartgrunnlaget.	

Økt bruk av detaljplandata i sammenstilling med andre datasett.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
3h	Etablere komplett, landsdekkende datasett for midlertidig forbud mot tiltak (bygge- og deleforbud) og tjenester med kopling mot Matrikkelen basert på GeoIntegrasjonsstandarden.	
3i	Etablere tjeneste som sammenstiller reguleringsplan og utbygging (nye eiendommer/bygg/godkjente tiltak)	
3j	Etablere tjeneste som sammenstiller årsdatasett for reguleringsplan med andre temadata (forskjeller, sammenhenger, endringer over tid)	

5.3.4. Kunnskapsdeling mellom aktørene i planprosessen

Økt kunnskapsdeling generelt

Bruk av **planregisteret til økt kunnskapsdeling mellom aktører i planprosessen**. Krever godt samspill mellom sak/arkiv-system, kart/GIS-løsning og planregister basert på GeoIntegrasjonsstandarden.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
4a	Økt fokus i kommunene på oppgradering til sak/arkiv-systemer med GeoIntegrasjonsfunksjonalitet.	KS/kommunene
4b	Potensial for effektivisering i byggesaksbehandling med online tilgang til planformål, planstatus og sammenstilling med utvalgte temadata.	

Økt kommunikasjon og bedre kvalitet i planprosessen:

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
4c	Alle plandatasett bør være tilgjengelig for innsyn (også over kommunegrensene).	
4d	Informasjon om rang mellom planer må være entydig registrert og må kommuniseres til brukere.	
4e	Oppfordre kommunene til å ta i bruk dialogbaserte systemer i planprosessen for lettere tilgang til alle planens dokumenter, og legge forholdene til rette for bedre innsyn og medvirkning.	KS
4f	Ta i bruk planregisterets muligheter for forenklinger ved varsling og høringer.	Kommunene
4g	Viktig å standardisere hovedmilepeler og planprosesser som skal konfigureres i sakssystemet.	
4h	Utvikle publikumsrettet tjeneste ("Her skjer det noe") med sammenstilling av data for siste periode (f.eks. nye planforslag/disp/mm siste år).	
4i	Bruk av sosiale medier til å fortelle om muligheter for å delta i planprosesser og formidle lenker til planregister.	Kommunene
4j	Tjeneste som illustrerer detaljregulering som er "utgått" og kommer til å "utgå" pga 5-årsregelen, bør utvikles til fordel for byggesaksbehandlere og forslagsstillere.	GIS-leverandører
4k	Datasett for planforslag bør kun inneholde aktuelle forslag. Det bør derfor utarbeides standardiserte regler for håndtering av planforslag som "stopper opp" (avslutning/arkivering av sak og fjerning fra forslagsbase).	
4l	Det er lovbestemt med kunngjøring av plan. Det bør vurderes standardisert opplegg for bruk av planregister til dette.	
4m	Det bør legges til rette for økt bruk av 3D i planarbeidet (3D-illustrasjoner, terrengmodell, bymodell, lys/skygge-virkning, regelsjekk av byggesaker i forhold til utnyttelsesgrad, med mer)	
4n	Reguleringsbestemmelser kan åpne for annen bruk enn det arealformålet på plankartet angir. Det bør vurderes om det kan gjøres tiltak for å fange opp slike tvetydigheter.	

5.3.5. Tiltak for å øke kvaliteten på KOSTRA-rapportene

Bruke kommunale planregistre for å forenkle rapportering til Kostra og bedre kvaliteten på rapportene.

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
5a	Kostras-skjemaet bør forenkles. Alle brukermiljø bør trekkes inn i standardiseringsarbeidet.	
5b	Alle data i Kostra-skjemaet må kildeidentifiseres. Spørsmål som ikke kan besvares ved maskinelt uttrekk bør vurderes fjernet.	
5c	Standardiserte tjenester for uttrekk fra planregister og sakssystem må defineres og utvikles.	

Nr:	Foreslåtte tiltak:	Antatt ansvar:
5d	Maskinell integrasjon gjennom standardisering er en forutsetning.	
5e	Antall innsigelser, navn på innsigelsesmyndighet og innsigelsesgrunn bør hentes fra sakssystem. Dette forutsetter standardisering og forbedret registrering i sakssystemer.	
5f	Saksbehandlingstid bør kunne hentes fra sakssystem. Dette krever standardiserte milepeler og regelstyring for beregning.	
5g	Maskinell arealrapportering ved sammenstilling av årsdatasett på arealformål for årsvariasjon. Forutsetter komplette planbaser.	

5.4. Prioriteringer/anbefalinger

Komplette datasett i planregisteret anbefales som en langsiktig målsetting.

Kommuneplanens arealdel anbefales prioritert først med hensyn til etablering av komplette databaser og innsynsløsninger med mulighet for sammenstilling av data over kommunegrensene.

Planområde/planomriss med referanse til plandokumenter bør prioriteres for reguleringsplaner etter eldre lovverk.

Statlige planer og regionale planer vurderes å være såpass avgrenset i omfang at de bør fulldigitaliseres av hensyn til komplettethet.

Etablering av et fulldigitalt, komplett datasett for midlertidig forbud mot tiltak (bygge- og deleforbud) for hele landet anbefales prioritert før landsdekkende reguleringsplandatasett.

Sammenstilling av data bør basere seg på oppslag i kildedata.

5.5. Rapportens resultater

I kap 2.3 er det angitt hvilke resultater som rapporten skulle gi.

Få et bredt bilde av dagens status – muligheter og utfordringer

Vi mener at en gjennom det gjennomførte arbeidsseminaret har oppnådd en svært bred dekning av fagområdet som skulle utredes.

Få identifisert flaskehalser i prosessene

Det er i hovedsak tre typer flaskehalser

- ✓ Manglende standarder og samordning på tvers av fagområder.
- ✓ Faglig uenighet om hvordan en skal håndtere overgangsperioden til nødvendig samordning er på plass (gjelder spesielt løsning med dobbeltlagring av informasjon).
- ✓ Manglende overordnet plan for heving av datakvaliteten på viktige datasett.

Sikre samordning av planlagte og igangsatte tiltak

Arbeidsmøtet fungerte som en god samhandlingsarena og viste at det er viktig å få etablert arenaer som ivaretar slike behov. Vi mener at det vil være et økende behov for samhandlingsarenaer som følge av stor aktivitet på dette fagområdet i regi av flere ulike aktører.

Beskrive tiltak som bør prioriteres

Rapporten beskriver forslag til 32 ulike aktiviteter i tillegg til overordnede prioriteringer.

6. Referanser:

- GeoIntegrasjonsstandarden, se <http://www.geointegrasjon.no/>
- GeoSynkroniseringsprosjektet, se <http://www.norgedigitalt.no>
- Forprosjektrapport: *Analysemuligheter i digitale planregistre*, se http://www.regjeringen.no/upload/MD/Vedlegg/Planlegging/Geografisk%20informasjon/digitalt_planregister_forprosjekt_analysemuligheter.pdf